

Vaalilain (714/98) 13 § Kunnan keskusvaalilautakunta

Valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta. Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa. (8.5.2015/563)

Jotta kunnan keskusvaalilautakunnan jäsenet ja varajäsenet edustaisivat edellisissä kuntavaaleissa (vuoden 2025 vaalit) esiintyneitä äänestäjäryhmiä, se yleensä edellyttää, että kukin jäsen ja varajäsen edustaa eri äänestäjäryhmää. Niin kauan kuin yksikin huomioon otettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, keskusvaalilautakuntaan ei saa valita muusta ryhmästä kahta edustajaa.

Keskusvaalilautakuntaan valittavalla on oltava kuntalain 71 §:n mukainen yleinen vaalikelpoisuus. Lisäksi sovelletaan kuntalain 74.1 §:ää, jossa rajoitetaan vaalikelpoisuutta lautakuntaan. Rajoituksista olennaisin on vaatimus vaalikelpoisuudesta valtuustoon, joten kunnan ja kuntayhtymän johtavat viranhaltijat ja konserniyhtiön johtohenkilöt eivät ole vaalikelpoisia keskusvaalilautakuntaan.

Kuntalain (410/2015) 70 § Suostumus luottamustoimeen ja ero luottamustoimesta

Luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Valtuustoehdokkaaksi voidaan asettaa vain henkilö, joka on antanut kirjallisen suostumuksensa valtuutetun toimen vastaanottamiseen.

Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Valtuusto myöntää eron valtuutetulle ja varavaltuutetulle.

Kuntalain 71 § Yleinen vaalikelpoisuus

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

- 1) jonka kotikunta kyseinen kunta on;*
- 2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja*
- 3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.*

Ennen kuin valtuusto ryhtyy suorittamaan kunnan keskusvaalilautakunnan vaalia, valtuuston on päätettävä, montako varajäsentä valitaan. Säännöksestä ilmenee vain, että on valittava tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään viisi. Toimikaudella 1.8.2021–31.5.2025 varajäseniä on ollut kahdeksan (8) ja väliaikaisia varajäseniä kolme (3).

Jos vaaleissa valittavista henkilöistä ollaan yhtä mieltä ja vaatimukset eri äänestäjäryhmien edustuksesta ja tasa-arvon toteutumisesta on otettu huomioon, puheenjohtajan on todettava yksimielinen päätös. Muussa tapauksessa on toimitettava vaalit.

Koska vaalilaissa ei ole menettelysäännöksiä kunnan keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan valitsemiseksi, noudatettavaksi tulee kuntalain 33 §. Sen mukaan valtuusto tai muu valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan samassa vaalitoimituksessa, jollei valtuusto ole päättänyt puheenjohtajamallista.

Kemijärven kaupungin hallintosäännön 10 §:n mukaan valtuusto valitsee lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.

**Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 4 a § (15.4.2005/232)
Julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten
kokoonpano**

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa että kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Jos julkista valtaa käyttävällä toimielimellä tai virastolla, laitoksella taikka kunta- tai valtioenemmistöisellä yhtiöllä on hallintoneuvosto, johtokunta tai muu luottamushenkilöistä koostuva johto- tai hallintoelin, toimielimessä tulee olla tasapuolisesti sekä naisia että miehiä, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Viranomaisten ja kaikkien niiden tahojen, joita pyydetään nimeämään ehdokkaita tässä pykälässä tarkoitettuihin toimielimiin, tulee mahdollisuuksien mukaan ehdottaa sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden.

Valmistelija	Henkilöstö- ja hallintosihteeri Päivi Alatalo, 040 587 2490
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Solatie Dina Kemijärvi
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto 1. päättää keskusvaalilautakunnan varajäsenten määrästä 2. valitsee keskusvaalilautakuntaan toimikaudeksi 1.6.2025–31.5.2029 viisi (5) jäsentä ja kohdassa 1. päättämänsä määrän varajäseniä 3. toimittaa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalin 4. päättää varajäsenten järjestyksestä.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto

1. päättää keskusvaalilautakunnan varajäsenten määrästä
2. valitsee keskusvaalilautakuntaan toimikaudeksi 1.6.2025–31.5.2029 viisi (5) jäsentä ja kohdassa 1. päättämänsä määrän varajäseniä
3. toimittaa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalin
4. päättää varajäsenten järjestyksestä.